

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानातंर्गत (NMSA) मृद
आरोग्य पत्रिका (SHC) कार्यक्रम सन २०१९-२०
मध्ये राबविण्याकरीता प्रशासकीय मान्यता देणे व
निधी वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: पुरक १५१९/ प्र.क्र.१३३/ १ अे

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२

दिनांक : ०९ जानेवारी, २०२०

वाचा :-

- १) केंद्र शासनाने www.agricoop.nic.in या सांकेतिक स्थळावर निर्गमित केलेल्या राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानातंर्गत मृद आरोग्य पत्रिका योजनेच्या मार्गदर्शक सुचना.
- २) शासन निर्णय, कृषि व पुदम विभाग, क्र. वानियो २०१५/प्र.क्र. ५५ / भाग - १/१५/२ अे, दि. १८ मे, २०१६
- ३) केंद्र शासनाचे क्र.14-३/२००८-Fert Use, दि.१६ मे, २०१८ चे पत्र.
- ४) केंद्र शासनाचे क्र.16-२/२०१५ Fert Use दि. २७ जून, २०१८ चे पत्र.
- ५) कृषि व पुदम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक :- मृदस -१४१८/ प्र.क्र.२२०/१७अे, दिनांक २४ ऑगस्ट, २०१८.
- ६) कृषि व पुदम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक :- मृदस -१४१८/ प्र.क्र.२२५/१७अे, दिनांक २७ ऑगस्ट, २०१८.
- ७) केंद्र शासनाचे क्र.१६-२/२०१५, Fert.Use, दिनांक २१.०२.२०१९ रोजीचे पत्र.
- ८) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र.जा.क्र.मृसमृचा/कृआ/जआप/निवि/ २३०/२०१९, दिनांक. ०३ मे, २०१९.
- ९) केंद्र शासनाचे क्र.No.२-१/ २०१९-Fert Use, दिनांक १२ एप्रिल, २०१९.
- १०) कृषि व पुदम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण २७१९/ प्र.क्र.४३/ १ अे, दिनांक २४ जुलै, २०१९.
- ११) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र.जा.क्र.मृसमृचा/कृआ/जआप/निधी वितरण/४२२/२०१९, दिनांक. १६ ऑगस्ट, २०१९.
- १२) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र.जा.क्र.मृसमृचा/कृआ/जआप/निधी वितरण/५३०/२०१९, दिनांक. १६ ऑक्टोबर, २०१९.
- १३) केंद्र शासनाचे क्र.No.16-२/ २०१५-Fert Use, दिनांक २६ सप्टेंबर, २०१९.

प्रस्तावना :-

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानातंर्गत मृद आरोग्य पत्रिका वितरण कार्यक्रम सन २०१५ १६-पासून केंद्र व राज्य हिस्सा ६०: ४० या प्रमाणात राबविण्यात येत आहे. सन २०१८-१९ मध्ये मृद आरोग्य पत्रिका वितरण कार्यक्रम राज्यात राबविण्यासाठी केंद्र हिश्यापोटी ६० टक्के प्रमाणे रु. ३१२०.४२ लाख व राज्य हिश्याची ४० टक्के प्रमाणे रु.२०८०.०३ लाख अशी एकूण रु.५२००.४५ लाख इतक्या रक्कमेचा कार्यक्रम मंजूर केलेला आहे. केंद्र शासनाने सन २०१८-१९ मध्ये सदरची योजना राबविण्यासाठी केंद्र शासनाने दिनांक २१ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी केंद्र हिस्सा रुपये ३१०३.८१ लाख उपलब्ध करून दिलेला आहे. केंद्र शासनाने उपलब्ध करून दिलेल्या निधीस अनुसरून राज्य हिस्सा (४०%) रुपये २०६९.२१ असा येत आहे. यानुषंगाने

सदर कार्यक्रम राबविण्यासाठी केंद्र हिस्सा रु. २०००.०० लाख व राज्य हिस्सा रु.१३३३.०० लाख असा एकुण रु.३३३.०० लाख निधी दिनांक २४ जुलै, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेला आहे.

सदर योजना राबविण्यासाठी केंद्र शासनाने उपलब्ध करून दिलेल्या एकुण रु ३१०३.८१ .लाख पैकी उर्वरित रु. १००६.७६ लाख इतका निधी व त्यास अनुसरून राज्य हिस्सा रु.७७१.१७ लाख असा एकुण रु.१६७७.९३ इतका लाख निधी दि.०८.११.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेला आहे. तरी, सदर योजनेच्या सन २०१९-२० मधील मंजूर तरतूदीतील केंद्र हिश्याचा एकुण रु. ९७.२५ लाख इतका निधी व राज्य हिश्याचा रु. ६५.०४ लाख इतका निधी शिळ्क आहे.

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत जमीन आरोग्य पत्रिका योजनेतर्गत सन २०१९-२० पासून जमीन आरोग्य पत्रिका पथदर्शी प्रकल्पाच्या माध्यमातुन राज्यतील ३५१ तालुक्यांतून प्रत्यंकी एका गावाची निवड करण्यात येऊन त्या गावातील सर्व शेतकऱ्यांना मृद आरोग्य पत्रिका देणे, प्रात्यक्षिके व शेतकरी मेळावे आयोजित करणे इ. बाबींच्या अंमलबजावणीसाठी महत्वकांक्षी योजना राबविण्यात येत आहे. सन २०१९-२० मध्ये एकुण रु. १४२४.४८ लाख इतक्या रकमेचा वार्षिक कृति आराखडा मंजूर करण्यात आलेला आहे. तरी, सदर कार्यक्रम सन २०१९-२० मध्ये राबविण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता देणे प्रस्तावित आहे. यामध्ये केंद्र हिस्सा ६० टक्के प्रमाणे रु. ८५४.६९ लाख व राज्य हिस्सा ४० टक्के प्रमाणे रु. ५६९.७९ लाख इतका आहे. केंद्र शासनाने दि.२६.०९.२०१९ रोजीच्या पत्रान्वये रु.६४१.०२ लाख इतका केंद्र हिस्सा सन २०१९-२० करिता(केंद्र हिश्याच्या ७५ टक्के) उपलब्ध करून दिलेला आहे. उर्वरित २५ टक्के याच वर्षात केंद्र शासन उपलब्ध करून देणार आहे.

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत मृद आरोग्य पत्रिका वितरण कार्यक्रम सन २०१९ मध्ये राज्यात राबविण्यासाठी केंद्र शासनाने दि. २६.०९.२०१९ रोजीच्या पत्रान्वये रु. ६४१.०२ लाख इतका निधी उपलब्ध करून दिलेला आहे. त्यास अनुसरून राज्य हिश्यासाठी रु. ४२७.३४ लाख इतकी तरतूद आवश्यक आहे.

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत मृद आरोग्य पत्रिका वितरण कार्यक्रम राबविण्यासाठी या आर्थिक वर्षात मंजूर तरतूद अपुरी असल्याने पुरक मागणीचा प्रस्ताव वित्त विभागाकडे सादर करण्यात आलेली होता. वित्त विभागाने केंद्र हिश्याचा रु. ५४३.९७ लाख इतका निधी व त्यानुषंगाने रु. ३६२.३० लाख राज्य हिश्याच्या पुरवणी मागणीच्या प्रस्तावास मान्यता दिलेली आहे.

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत मृद आरोग्य पत्रिका वितरण कार्यक्रम सन २०१९-२० मध्ये राज्यात राबविण्यासाठी एकुण रु. १४२४.४८ लाख इतक्या रकमेचा वार्षिक कृति आराखडा केंद्र शासनाने मंजूर केलेला आहे. सदर कार्यक्रमास प्रशासकीय मंजूरी देण्याची, तसेच, केंद्र हिश्याचा रु. ६४१.०२ लाख व राज्य हिश्याचा रु. ४२७.३४ लाख असा एकुण रु. १०६८.३६ लाख इतका निधी कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना वितरीत करण्यात करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत मृद आरोग्य पत्रिका वितरण कार्यक्रम सन २०१९-२० मध्ये राज्यात राबविण्यासाठी एकूण रु. १४२४.४८ लाख (रु. ८५४.६९ लाख केंद्र हिस्सा व रु. ५६९.७९ लाख राज्य हिस्सा) इतक्या रकमेचा वार्षिक कृति आराखड्यास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच, केंद्र हिश्याचा रु. ६४१.०२ लाख व राज्य हिश्याचा रु. ४२७.३४ लाख असा एकूण रु. १०६८.३६ लाख इतका निधी वितरीत करण्यात आहे.

२. सदर योजनेकरीता होणारा खर्च हा सन २०१९-२० करीता मंजूर केलेल्या अनुदानातून भागविण्यात येऊन खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

मागणी क्रमांक : डी-३

२४०२, मृद व जलसंधारण

(००) (१०१) मृद सर्वेक्षण व चाचणी

(००)(१६) कृषि उन्नती योजना - मृदा आरोग्य पत्रिका (केंद्र पुरस्कृत योजना) (केंद्र हिस्सा ६०%)(२४०२ अे ०४१) (सर्वसाधारण) योजनांतर्गत

३३-अर्थसहाय्य.

मागणी क्रमांक : डी-३

२४०२, मृद व जलसंधारण

(००) (१०१) मृद सर्वेक्षण व चाचणी

(००)(१७) कृषि उन्नती योजना - मृदा आरोग्य पत्रिका (केंद्र पुरस्कृत योजना) (राज्य हिस्सा ४०%)(२४०२ अे ०५९) (सर्वसाधारण) योजनांतर्गत

३३-अर्थसहाय्य.

३. सदर योजना राबविताना खालील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे.

१. सदर योजना केंद्र शासनाच्या संदर्भाधिन मार्गदर्शक सुचनानुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या पत्रात नमुद केलेल्या अटी व शर्तीनुसार राबविण्यात यावी.

२. खर्चाचे लेखे सुव्यवस्थित ठेवुन सदर खर्चाचे लेखापरिक्षण केलेला अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्र शासनास लवकरात लवकर प्रगती अहवालासह सादर करण्यात यावा.

३. योजनेच्या वेगवेगळ्या बाबीवरील भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल केंद्र शासनास प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करण्यात यावा. तसेच सदरचा अहवाल राज्य शासनाकडे सुध्दा पाठविण्यात यावा.

४. योजनेशी संबंधित ताळेबंद व लेखापरिक्षण जमाखर्चाच्या रकमा यांचा अहवाल अंमलबजावणी यंत्रणेने द्यावा. त्यामध्ये वर्षाच्या सुरुवातीला अखर्चित रकमा व व्याजाद्वारे मिळालेले उत्पन्न स्पष्टपणे नमुद करण्यात यावे जेणेकरून पारदर्शी स्वरूपात सदर रकमा विचारात घेता येतील व संदीग्धता राहणार नाही.

५. मृद आरोग्य पत्रिका वितरीत केलेल्या शेतकरी लाभार्थ्याची यादी ग्रामपंचायत / तालुका कार्यालये/ पंचायत समिती /जिल्हाधिकारी कार्यालयात लावण्यात यावी. तसेच यादी कृषि विभागाच्या संकेतस्थळावर देखील अपलोड करण्यात यावी.

६. या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेला सर्व निधी सर्व जिल्हांना पी.एफ.एस. (P.F.M.S.) प्रणालीद्वारे वितरीत करावा.

४. कोणत्याही परिस्थितीत मंजुर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही, या बाबत कृषि संचालक (निविष्ठा व गुण नियंत्रण) कृषि आयुक्तालय, पुणे. यांनी आवश्यक ती दक्षता घ्यावी.

५. सदर निधी खर्च करताना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे /वित्तीय अधिका-यांना मर्यादेत / P.W.D / मॅन्युअलचे अधिन राहून/C.V.C. तत्वानुसार / CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय /नियम/परिपत्रक/ तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अमंलबजावणी यंत्रणानी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/ अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहील.

६. सदर योजनेकरीता सन २०१९-२० मध्ये राज्यात सदर योजनेची अंमलबजावणी व संनियंत्रण करण्याच्या दृष्टीने, पुढील अधिकांयांना नियंत्रण तसेच, आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	स्तर	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण अधिकारी
१	आयुक्तालय स्तर	आयुक्त(कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	सहाय्यक संचालक (लेखा-१) कृषि, आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२	जिल्हास्तर	संबंधित जिल्हा अधिकारी कृषि अधिकारी	संबंधित जिल्हा अधिकारी कृषि अधिकारी कार्यालयातील लेखा अधिकारी.

७. वित्त विभाग, परिपत्रक क्रमांक अर्थस -२०१९/ प्र.क्र.४४/अर्थ ३, दिनांक १ एप्रिल, २०१९ व वित्त विभाग, परिपत्रक क्रमांक अर्थस -२०१९/ प्र.क्र.९२/अर्थ ३, दिनांक ०८ जुलै, २०१९ मधील अटी व शर्तीची पुर्ता करण्यात यावी.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२००१०९१२४७०८९६०९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उमेश चांदिवडे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई

- २) आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ३) मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) महालेखापाल महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई / नागपूर.
- ६) संचालक (नि.व गु.नि.), कृषि आयुक्तालय, , महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ७) सर्व संचालक / सहसंचालक कृषि आयुक्तालय, , महाराष्ट्र राज्य ,पुणे.
- ८) सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक.
- ९) सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी.
- १०) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- ११) कार्यासन व्यय-१, अर्थसंकल्प -१३ , वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) कार्यासन -१४३१, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) कार्यासन (२ ओ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) निवडनस्ती, कार्यासन १-ओ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.